

הלכות שקלים

מצות עשה אחת, והיא לתן כל איש מחצית השקל בכל שנה. ובאור מצוה זו בפרקים אלו.

הלכות שקלים פרק א

א. מצות עשה מן התורה, לתן כל איש מישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה; אפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב, ושואל מאחרים או מוכר כסות שעל כתפו, ונותן מחצית השקל כסף: שנאמר "העשיר לא-ירבה, והדל לא ימעט . . ." (שמות ל, טו). ואינו נותנו בפעמים רבות, היום מעט ולמחר מעט, אלא נותנו כלו כאחת, פעם אחת.

ב. מנין כסף האמור בתורה באונס ובמפתה ובמוציא שם רע והורג עבד, הוא כסף הוא שקל הנאמר בכל מקום בתורה; ומשקלו, שלוש מאות ועשרים שעורה. וכבר הוסיפו חכמים עליו, ועשו משקלו כמשקל המטבע הנקרא סלע בזמן בית שני; וכמה הוא משקל הסלע, שלוש מאות וארבע ושמונים שעורה בינוניות.

ג. סלע היה ארבעה דינרין, והדינר שש מעין; ומעה, היא הנקראת בימי משה רבנו גרה, ומעה היתה שני פנדיונין; ופנדיון שני איסרין, ופרוטה אחת משמונה באיסר. נמצא משקל המעה, והיא הגרה, שש עשרה שעורות; ומשקל האיסר ארבע שעורות, ומשקל הפרוטה חצי שעורה.

ד. ועוד מטבע אחר היה שם, שהיה משקלו שתי סלעים, והוא הנקרא דרכון. ואלו המטבעות כלן שאמרנו ובארנו משקל כל אחד מהן, הן שמשערין בהן בכל מקום; וכבר בארנום, כדי שלא אהיה צריך לפרש משקלם בכל מקום.

ה. מחצית השקל, זו מצותה שיתן מחצית מטבע שלאותו הזמן, אפלו היה אותו מטבע גדול משקל הקדש; ולעולם אינו שוקל פחות מחצי השקל שהיה בימי משה רבנו, שהיה משקלו מאה וששים שעורה.

ו. בזמן שהיה המטבע שלזמן דרכונות, היה כל אחד ואחד נותן במחצית השקל שלו סלע; ובזמן שהיה המטבע סלעים, היה כל איש נותן במחצית השקל שלו חצי הסלע, שהוא שני דינרין; ובזמן שהיה המטבע חצי הסלע, היה כל אחד ואחד נותן במחצית השקל אותו חצי הסלע. ומעולם לא שקלו ישראל במחצית השקל, פחות מחצי שקל שלתורה.

ז. הכל חייבין לתן מחצית השקל, כוהנים לויים וישראלים וגרים ועבדים משחררים. אבל לא נשים, ולא עבדים, ולא קטנים; ואם נתנו, מקבלין מהם. אבל הגויים שנתנו מחצית השקל, אין מקבלין מהם. קטן שהתחיל אביו לתן עליו מחצית השקל, שוב אינו פוסק, אלא נותן עליו בכל שנה ושנה, עד שיגדיל ויתן על עצמו.

ח. השקלים, אינן נוהגין אלא בפני הבית. ובזמן שהמקדש

קִיָּם, נוֹתֵנִין אֶת הַשְּׁקָלִים, בֵּין בָּאָרֶץ, בֵּין בַּחוּצָה לָאָרֶץ; וּבְזֶמֶן
שֶׁהוּא חָרֵב, אֶפְלוּ בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָן נוֹהֲגִין.

ז. בְּאַחַד בְּאֶדֶר, מְשַׁמְעִין עַל הַשְּׁקָלִים, כְּדִי שְׂיִכִּין כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מִחֲצִית הַשְּׁקָל שָׁלוּ, וַיְהִיָּה עֲתִיד לָתֵן. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ,
יָשְׁבוּ הַשְּׁלֻחָנִיִּין בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה, וְתוֹבְעִין בְּנִחָת; כָּל מִי
שְׂיִתֵּן לָהֶם, יִקְבְּלוּ מִמֶּנּוּ, וּמִי שֶׁלֹּא נָתַן, אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לָתֵן.
בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ, יָשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ לְגִבּוֹת, וּמִכָּאן וְאֵלָּה, כּוֹפִין
אֶת מִי שֶׁלֹּא נָתַן עַד שְׂיִתֵּן; וְכָל מִי שֶׁלֹּא יִתֵּן מִמֶּשְׁכָּנִין אוֹתוֹ,
וְלוֹקְחִין עֲבוּטוֹ בְּעַל כָּרְחוּ, וְאֶפְלוּ כְּסוּתוֹ.

י. כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ חַיֵּב בַּשְּׁקָלִים אֶף עַל פִּי שְׂדֵרְכּוֹ לָתֵן, אוֹ הוּא
עֲתִיד לָתֵן אֵין מִמֶּשְׁכָּנִין אוֹתוֹ. וְאֵין מִמֶּשְׁכָּנִין אֶת הַכּוֹהֲנִים
לְעוֹלָם, מִפְּנֵי דְרָכֵי שָׁלוֹם; אֵלֹא כְּשִׂיתְנוּ, מִקְבְּלִין מֵהֶן, וְתוֹבְעִין
אוֹתָן, עַד שְׂיִתְנוּ.